

ÖZGÜVENLİ HERMAFRODİTLER¹

İTERSEKS POLİTİK AKTİVİZMİN DOĞUŞUNU

HARİTALANDIRMAK²

Bo Laurent

Çevirenler: Sema Merve İş ve Pınar Gümüş

Bo Laurent bu makalede zoru başarıyor ve interseks sorunlarını queer teorisinin alanına taşıyor. Doğuştan muğlak cinsel organlar ile ortaya çıkan interseks durumların tıbbi yönetiminin genel bir değerlendirmesini sunuyor, kendi interseks otobiyografisini anlatıyor, Intersex Society of North America'nın [Kuzey Amerika İnterseks Topluluğu] ortaya çıkışını inceliyor ve "kadın sünneti" üzerine Batılı feminist söylemleri analiz ediyor.

Laurent, kişisel etik tercih ve kişinin kendi bedeni üzerindeki kontrol hakkının korunmasına yaptıkları özgürlükçü vurguda ortak olmaları sebebiyle interseks, trans ve cinsel yönelim aktivizmlerinin çok yakından bağlantılı olduğunu iddia ediyor. Her iki bin bireyden birinin çeşitli derecelerde interseks olarak doğması gerçeğine rağmen, interseksüelliği hemen hemen görünmez ve büyük oranda bilinmez kılan kültürel süreçleri etkileyici bir şekilde gözler önüne seriyor. Chase, kendileri adına karar vermek için henüz çok küçük olan interseks çocuklara yapılan rızaya dayalı olmayan genital ameliyatların sonlandırılmasına dair gerekçelerini ikna edici bir şekilde ortaya koyuyor. Bu ameliyatların neredeyse her zaman tıbben gereksiz olduğunu, genellikle cinsel fonksiyonlara zarar verdiğini ve büyük oranda "kız" ya da "erkek" olarak sınıflandırılmayan bebek bedenlerin insanlığını kabul edemeyen veya onlarla bağ kuramayan aileleri ve doktorları rahatlatmak için yapıldığını savunuyor. Ayrıca, bugün var olan tıbbi uygulamaların cinsiyetli beden şekillerinin doğal çeşitliliğini tamamen ortadan kaldırdığı ve kültürel olarak inşa edilmiş erkek/dişi ikiliğini dayatmak için bir neşterin sivri ucunu kullandıklarını söylüyor. Ardından, "Afrikalı" genital kesmeye ilişkin feminist öfkenin çoğu ırkçı ve sömürgeci temellerini açığa çıkararak, interseks bireyler üzerinde uygulanan tıbbileştirilmiş genital kesme hakkındaki sağır eden sessizliğe dair çok ciddi bir eleştiri getiriyor.

Laurent'in makalesinde değinilmeyen tek bir soru interseksüelliğin, eğer tıbbi müdahale olmaksızın var olmasına izin verilseydi, yeni bir azınlık kimliği formunu doğurup doğurmayacağı ya da cinsel kimlik kategorilerini tümünden alacağı etmesine katkı sunup sunmayacağıdır.

Dişi ya da erkek olduğu kolayca ayırt edilemeyen cinsel anatomi ile dünyaya gelen pek çok birey için birbirinden açıkça ayrıştırılan iki cinsiyet konusundaki ısrar oldukça kötü kişisel sonuçlara yol açıyor. Bu gibi kişiler modern tıbbi söylem tarafından "interseksüeller" ya da "hermafroditler" olarak tanımlanıyorlar.³ Yaklaşık her yüz doğumdan birinde cinsiyet farklılaşması⁴ açısından bazı anomaliler görülüyor ve yaklaşık her iki binde biri "kız mı erkek mi?"⁵ sorusunu tartışmaya açık hâle getirecek kadar farklı. İnterseks bebeklere dişi ya da

Telif ©2014 ISSN 1307-0932

Kültür ve Siyasette Feminist Yaklaşımlar

Sayı 24 (Ekim 2014)

erkek statüsü tahsis etmek üzere bu vakalara –şiddetli cerrahi yöntemlerle- müdahale eden sabit bir tıbbi uzman ekibinin olduğu bir hastane 1960’ların başından beri neredeyse Amerika Birleşik Devletleri’ndeki tüm büyük şehirlerde varmış. Dişi ve erkek kategorilerinin sınırlarını muhafaza etmek üzere işleyen bu sistemin herhangi bir yönden eleştiri ya da incelemeye tabi olmadan çok uzun süredir var olduğu gerçeği, kültürümüzde cinsiyet belirsizliğinin tetiklediği aşırı derecedeki huzursuzluğa işaret ediyor. Çocuk genital ameliyatları diğer yönden teorik bir işlem olarak düşünülebilecek olanı kelime anlamıyla gerçekleştiriyor: Kurucu şiddet eylemleri yoluyla normatif cinsiyetli bedenler ve toplumsal cinsiyetlendirilmiş özneler üretme girişimi. Ne var ki, son birkaç yıl içinde interseks bireyler kimliklerini politikleştirmeye başladılar; böylece yoğun olarak yaşadıkları kişisel ihlalleri, heteronormatif tanımlamalar ve arzuların temellerini *queer*’leştiren, bedenlerin tıbbi yönetimine karşı kolektif bir muhalefete dönüştürüyorlar.

Hermafroditler: Tıbbi Otorite ve Kültürel Görünmezlik

Cinsiyetin cinsel dimorfizm⁶ ile tam olarak tarif edilemeyen bir olgu olduğu ve fiziksel cinsiyet farklılıklarının yorumunun kültürel olarak inşa edildiği fikirlerine aşına olan pek çok kişi dahi, cinsel anatominin ne kadar çeşitli olduğunu öğrendiğinde şaşırıp kalıyor.⁷ Dişi/erkek ikiliği doğal olarak kurulsa ve bu ikiliğin değişmez olduğu farz edilse de, interseksüellik olgusu tam tersi için net bir kanıt öne sürüyor ve “doğayı” heteronormatif cinsiyet, toplumsal cinsiyet ve cinsellik sistemlerini bozmak için stratejik olarak kullanmak üzere bir fırsat veriyor. Yaygın kullanımda bedensel cinsiyet kavramı; karyotip (cinsiyet kromozomlarının dizilişi), gonadal farklılık (örneğin yumurtalık ya da testis), genital morfoloji, iç üreme organlarının şekillenışı, memeler ve yüzdeki kıllar gibi pübertal cinsiyet özelliklerini içeren çoklu bileşenleri işaret eder. Bu özelliklerin her bireyde –tüm erkekler ya da tüm dişiler- uyumlu olması beklendiği için, dışardan bakan biri belirli bir bireye kadın ya da erkek cinsiyeti atfettiği andan itibaren görülmeyen diğer özellikleri de varsayar.⁸

Tıp bebeğin bedenini değiştirmek üzere interseks doğumlarda hızla müdahale ettiği için, günümüzde interseksüellik olgusu uzmanlaşmış tıbbi uygulamalar dışında genelde bilinmiyor. Modern Batı Avrupa toplumlarında, tıp daha önceden yaygın olarak “hermafroditlik” olarak bilinen kategoriye açıklama –ve sonuç olarak yönetme- otoritesini giderek daha fazla kendi hakkı olarak gördükçe, interseks bedenlere dair genel kamusal farkındalık yavaş yavaş kayboldu. Viktoryen tıbbi sınıflandırma karma gonadal histolojiyi “gerçek” hermafroditlik için gerekli bir kriter olarak belirleyerek, meşru bir durum olarak hermafroditliği yok etmeye başladı. Bu kritere göre, hem yumurtalık hem de testis doku türleri mevcut olmak zorundaydı. Viktoryen cerrahi ve anestezinin sınırları düşünüldüğünde,

bir canlıda böyle bir mevcudiyetin onay görmesi mümkün değildi. Diğer tüm anomaliler gonadlar tarafından belirlenen bir “gerçek cinsiyet”i saklayan “psödohermafrodizm”⁹ olarak yeniden sınıflandırıldı.¹⁰

Ancak, anestezi, cerrahi, embriyoloji ve endokrinolojideki gelişmelerle birlikte, yirminci yüzyıl tıbbi interseks bedenleri sadece “tanımlamaktan” teşhis edilen hakiki cinsiyetle uyumlu hâle gelecekleri çok daha saldırgan bir uygulama olan “düzeltme”ye geçti. İnterseks bedenleri fiziksel olarak dönüştürmek için teknikler ve protokoller ilk olarak 1920’ler ve 1930’larda Baltimore’da, Johns Hopkins Üniversitesi’nde ürolog Hugh Hampton Young rehberliğinde geliştirildi. Young, çığır açan ders kitabı *Genital Abnormalities*’in [Genital Anormallikler] önsözünde coşkuyla şöyle söyler: “Sadece son birkaç yılda, insanı hayrete düşüren bu bireylerde tasvir ediliyor olabilecek anatomik anormalliğin mucizelerini açıklamaya yakın bir yere gelmeye başladık. Ama hermafrodit cerrahisi halen bilinmeyen bir alan.” “Bu talihsizlerin kötü durumu” Young’ı onların bedensel görünümelerini mümkün olan en yüksek oranda normalleştirmeye çabaladığı “çok çeşitli cerrahi yöntemler” tasarlamaya teşvik etmiş.¹¹

Young’ın birçok hastası onun çabalarına karşı çıkmış. Bir tanesi, “kıpır kıpır’, güzel bir vücudu” ve büyük bir klitorisi olan “genç siyahi bir kadın” bir erkek ile evlenmiş ancak tutkuyu sadece kadınlarda bulmuş. Kendisi “erkeğe dönüştürülmeyi” reddetti, çünkü vajinasının alınması “geçim kaynağını”, yani, kocasını kaybetmek anlamına gelebilirdi.¹² İnterseks bebekler için doğum sonrası hızlı tespit ve müdahale ilkesi, cerrahi işlemlerin, sonrasında çocuğun herhangi bir şey hatırlamamasını sağlayacak kadar erken tamamlanması hedefiyle 1950’lerde John Hopkins’te geliştirildi.¹³ Erken müdahale konusundaki ısrarın kısmen de olsa yetişkin interseks bireylerin cerrahi yoluyla normalleştirmeye gösterdikleri dirençten kaynaklanıp kaynaklanmadığı ise merak konusu. Muğlak cinsiyetli bebeklerin korku içindeki ebeveynleri, normalleştiren cerrahi önerilere daha açıklarken, bebekler kendileri tabii ki herhangi bir çeşit direnç gösteremediler. Bu müdahalelere gerekçe gösterilen kuramsal temellerin çoğu, çocuk endokrinolojisinin kurucusu olan Lawson Wilkins tarafından Johns Hopkins’e davet edilen cinsellik araştırmacısı psikolog John Money’e dayandırılabilir.¹⁴ Wilkins’in çok sayıda öğrencisi sonrasında bu protokolleri Amerika Birleşik Devletleri geneline ve yurtdışındaki hastanelere taşıdılar.¹⁵ Suzanne Kessler, bugün Wilkins ve Money’in protokollerinin “bilimde nadir görülen bir fikir birliği”ne sahip olduğunu not ediyor.¹⁶

Johns Hopkins modeli içerisinde kalındığında, bugün interseks bir bebeğin doğumu, farklı disiplinlerden interseks uzmanlarından oluşan bir ekibin görev almasını gerektiren bir

“psiko-sosyal acil durum” sayılıyor. Psikologlar, biyoetikçiler, interseks akran dayanışma örgütlerinden temsilciler ya da interseks çocukların ebeveynleri yerine bu ekipler daha ziyade cerrahlar ve endokrinologlardan oluşuyor. Ekip, bebeği muayene ediyor, dişil ya da erkek olarak “tahsis edilecek cinsiyeti” seçiyor ve sonra ebeveynleri çocuğun “gerçek cinsiyet”inin ne olduğu şeklinde bilgilendiriyor. Sonra çocuğun bedeninin bu cinsiyete mümkün olan en yüksek seviyede uyum sağlaması için cerrahi ve hormonları içeren tıbbi teknoloji kullanılıyor.

İntersekslerde görülen cinsiyet normlarından sapma çeşidi o kadar damgalanmıştır ki, interseks kişinin toplumsal olarak reddedilme sebebiyle göreceği muhtemel duygusal zarar beklentisi, hekimlerin tıbben gereksiz cerrahi müdahaleleri gerekçelendirdikleri en güçlü argümanı oluşturur. İnterseks durumu ruhsal sağlık ile öyle bağdaşmaz görülür ki; yanlış tanıma, gerçeklerin saklanması ve açıkça yalan söyleme (ebeveynlere ve daha sonra da interseks kişiye) profesyonel tıbbi literatürde utanmadan savunulur.¹⁷ Daha ziyade interseks doğumlar gerçeğinin sistematik olarak gizlenmesi ve interseks bedenleri normalleştirmek üzere şiddet içeren tekniklerin kullanılması intersekslere ve onların ailelerine duygusal ve fiziksel zarar vermiştir. Zarar doğumun tıbbi bir kriz olarak ele alınmasıyla başlar ve bu ilk yaklaşımın sonuçları sonrasında dalga dalga giderek yayılır. Bu yaklaşımın etkisi öyle yıkıcıdır ki, sadece birkaç yıl öncesine kadar, hayatlarına interseksüellik girmiş insanlar sıkıntıları ile ilgili hiç ses çıkarmıyorlardı. 1993 yılı kadar yakın bir zamanda, cerrah Milton Edgerton, kırk yıldır interseksler üzerinde uygulanan klitoral cerrahide “bir kişi bile duyu kaybından şikâyet etmedi, *klitorisin tümü alındığı durumda bile*” diye yazdığına hiç kimse açıkça itiraz etmedi.¹⁸

Trajik ironi şudur ki interseks anatomi nadiren adrenal işlev bozukluğu gibi altta yatan tıbbi bir soruna işaret ettiği hâlde, muğlak genital organlar kendi başına acı verici ya da sağlığa zararlı değildir. Cerrahi özünde yıkıcı bir süreçtir. Dokuları çıkarabilir ya da sınırlı bir şekilde yerlerini değiştirebilir ama yeni yapılar yaratamaz. Dişillığın bir eksiklik durumu olarak görülmesi ile birlikte bu teknik sınırlama, hekimlerin genital dokuyu kesip çıkararak anatomisi muğlak bebeklerin yüzde doksanının cinsiyetini dişil olarak belirlemesine sebep olmuştur. Johns Hopkins’teki interseks ekibinin üyeleri dişil cinsiyet tahsisini şu şekilde gerekçelendiriyordu: “Yarık açabilirsiniz ama kazık dikemezsiniz.”¹⁹ Cinsiyeti eril olarak belirlenmiş, penisi doğrultmak ve ayakta işeme duruşunu mümkün kılmak için bir idrar yolu imal etmek amacıyla çoklu ameliyatlara (bir vakada yirmi iki²⁰) maruz kalan yüzde on için tam mânâsıyla destansı çabalarla belli belirsiz bir erillik durumu desteklendi. Bazılarında ameliyatlar ancak çocuk karşı çıkacak kadar büyüdüğünde son buldu.²¹

Cinsiyeti dışı olarak belirlenen çocuklar rahatsızlık verici hipertrofik²² klitoris (eğer çocuğun cinsiyeti erkek olarak belirlenmiş olsaydı rahatsızlık verici bir mikropenis olacak olan aynı doku) alındığı ameliyatlara maruz kaldılar. 1960'lar boyunca, dişileştiren genital çocuk cerrahisi açıkça "klitorektomi" olarak adlandırıldı ve yakın zamanda oldukça dikkatli incelemelerin odak noktası olmuş olan Afrika'daki uygulamalara kıyasla daha iyi olarak değerlendirildi. Üç Harvard'lı cerrahın belirttiği gibi, "Normal cinsel birleşme için klitoris gerekli olmadığının kanıtı belli toplumsal verilerden elde edilebilir. Örneğin, klitoris ve dış genital organların diğer kısımlarının kesilip çıkarılması birtakım Afrikalı kabilelerin geleneği. Yine de bu kadınlarda normal cinsel fonksiyon gözlemleniyor."²³ Değişikliğe uğratılmış bir ameliyat ile klitoris büyük bir bölümünün çıkarılması ve ucunun küçük bir kısmının yeniden yerleştirilmesi; klitoroplasti, klitoral küçültme, ya da klitoral çekilme²⁴ olarak farklı (ve yumuşatılmış) şekillerde adlandırılıyor ve artık adı kötüye çıkmış olan klitorektomiden ayırtılmak için "basit kozmetik bir prosedür" olarak tarif ediliyor. Halbuki ameliyat tehlikesiz olmaktan oldukça uzak. Johns Hopkins cerrahları Oesterling, Gearhart ve Jeffs tarafından önerilen ameliyatın temsili olan cerrahi tekniğin biraz kısaltılmış (benim cümlelerimle) bir özeti şöyle:

Koronada fallus etrafında bir yarık açıyorlar, sonra alt kısmından deriyi buradan ayırıyorlar. Bundan sonra deriyi arka tarafından ayırıyorlar ve "uygun boyutta bir klitoris" yaratmak için gerekli olan kadar korpora ya da erektil organları çıkarıyorlar. Sonra, kasık bölgesinden fallustan geriye ne kaldıysa bu uzunluk boyunca iki tarafa da dikişler yerleştiriliyor; dikişler sıkılıp gerginleştirildiğinde, etekdeki pileler gibi katlanıyor, ve pubis tepesinin arkasındaki gizlenmiş bir konuma yerleşiyor. Eğer sonuç hâlâ "çok büyükse", baş taraflar dilim şeklinde bir dolgu kısmının kesilmesiyle daha da azaltılıyor.²⁵

Çoğu interseks birey için, *Bedenlerimiz, Kendimizin erişilebilir*[*Our Bodies Our Selves*]'in ulaşılabilir tek versiyonu yakın çekim genital cerrahi ve gözleri karartılmış çıplak çocuk görüntülerinden oluşan bu anlaşılması güç, insandan uzaklaştırılmış tıbbi tasvir. Biz bir kültür olarak, interseks bireyleri şiddet içeren normalleştirme karşısında ellerinden geldiği kadar, yapayalnız ve sessizce iyileşmeye terk ederek, dişilik ve erkeklik sınırlarını yönetme hakkını tıbbı bıraktık.

Bir Hermafrodit Olarak Kariyerim: Kültürel Anlamları Yeniden Müzakere Etmek

Ben muğlak cinsel organlarla doğdum. İnterseksüalite konusunda uzman bir doktor, benim bir mikropenis, tam hipospadias²⁶, inmemiş testisler ve idrar yolu arkasında tuhaf fazladan bir açıklık sahibi bir erkek olduğuma karar vermeden önce üç gün boyunca -annem çocuğunun sorununun ne olduğunu her sorduğunda onu sakinleştirerek- durumu

değerlendirdi. Benim için bir erkek doğum belgesi düzenlendi ve ailem beni bir erkek olarak yetiştirmeye başladı. Bir buçuk yaşına geldiğimde, ailem farklı bir uzmanlar grubuna başvurdu ve “cinsiyet belirlenmesi” için bir hastaneye kabul edildim. “Belirleme” bu bağlamda dikkat çekici derecede uygun bir kelime, hem “araştırma ile aslını öğrenmek” hem de “bir sonuca varılmasını sağlamak” anlamlarını taşıyor. Bilimin bir dizi gizli ameliyat yoluyla sadece görmek istediğini görmesi sayesinde ürettiği iki aşamalı süreci kusursuz bir şekilde tarif ediyor. Doktorlar aileme benim “gerçek cinsiyet”imi belirlemek (kelimenin ilk anlamıyla) için kapsamlı bir tıbbi incelemenin gerekli olabileceğini söylediler. Genital uzantımı penis olmak için yetersiz, eril durumu etkili olarak işaret etmek ya da kadınlara penetre etmek için çok kısa olduğu şeklinde değerlendirdiler. Halbuki bir kadın olarak içine girilebilir ve potansiyel olarak doğurgan olabilirdim. Anatomim vajina, idrar yolu, dudaklar, ve çok büyük bir klitoris olarak yeniden tanımlanıyordu ve cinsiyetim genital uzantımı kesmek yoluyla belirleniyordu (kelimenin ikinci anlamıyla). Doktorların emirlerini takip ederek sonrasında ebeveynlerim ismimi değiştirdi, bir erkek çocuğu olarak varoluşumun tüm izlerini (fotoğraflar, doğum günü kartları vb.) silmek üzere bütün evi gözden geçirdiler, doğum belgemi değiştirdiler, başka bir kasabaya taşındılar, geniş aile üyelerini bana bundan sonra erkek olarak davranmamaları konusunda bilgilendirdiler ve neler olduğundan -ben de dahil- başka hiç kimseye bahsetmediler. Benim interseksliğim ve cinsiyet değişimim ailenin küçük kirli sırlarıydı.

Sekiz yaşındayken, her biri kısmen ovaryen kısmen de testiküler özellikte olan üreme organlarımın testiküler kısmının çıkarıldığı karın bölgesi ameliyatı için hastaneye geri dönmüştüm. Ne hastanedeki uzun kalışım ya da karın bölgesi ameliyatıyla ilgili, ne de doktorların cinsel organlarımın fotoğraflarını çektiği, vajinam ve anüsümün içine parmaklarını ve aletler soktukları sonrasındaki hastane ziyaretleri ile ilgili olarak o zaman bana hiçbir açıklama yapılmamıştı. Regl olmaya başladığımda bu ziyaretler durdu. Cinsiyet değişimi zamanında, doktorlar ebeveynlerimi daha önceki oğulları/şimdiki kızlarının normal bir cinsel hayatı ve bebekleri olabileceğine inandırmıştı. Regl olduğumun kesinleşmesiyle birlikte, ebeveynlerim görünen o ki bu öngörünün doğruluğunun kanıtlandığı sonucuna varmışlardı ve sıkıntıları geride kalmıştı. Benim için ise, kâbusun en kötü kısmı daha yeni başlıyordu.

Bir ergen olarak, klitorisimin ya da iç dudaklarının olmadığını ve orgazm olamadığımı fark ettim. Ergenliğim son zamanlarında, bana ne olmuş olabileceğini keşfetmek için tıp kütüphanelerinde araştırmalar yapmaya başladım. Sonunda tıbbi kayıtlarımı edinmeye karar verdiğimde, yardımını istediğim doktorların engellemelerini aşmam üç yılımı aldı. Taranmış üç sayfa hâlinde onları temin ettiğimde, ilk öğrendiğim bir buçuk yıl boyunca annemin ve

babamın oğlu olmuş ve bana yabancı bir ismi taşımış “gerçek bir hermafrodit” olduğumdu. Kayıtlar klitorektomimi de belgeliyordu. Bu 1970’lerin ortasıydı, ben yirmili yaşlarımın başındaydım. Kendimi lezbiyen olarak tanımlamaya başlamıştım, lezbiyenlik ve biyolojik temelli cinsiyet özcülüğünün neredeyse aynı anlama geldiği bir zamandı: Erkekler savaşa ve çevresel yıkıma neden olan tecavüzcülerdi; kadınlar iyiydi ve dünyayı iyileştirebilirlerdi; lezbiyenler varoluşun “erkeklerin enerjisi” ile kirletilmemiş üstün bir şekliydi. Böyle bir dünyada, aslında heybetli bir “fallus”a sahip olmuş olduğumu herhangi birine nasıl anlatabilirdim? Kendi gözümde ben artık bir kadın değil, mitolojik ve canı bir yaratıktım. Klitorektominin arkasındaki tarih hermafroditliğim ve uzun zamandır saklı kalmış erkek çocukluğum olduğu için, bunun hakkında ya da bunun sonucu olan orgazm olamama durumum ile ilgili hiçbir zaman açıkça konuşamadım. Kendimi yaratan koşulları keşfettiğimde o kadar travmatize olmuşum ki bu konularla ilgili olarak hiç kimse ile konuşamadım.

Neredeyse on beş yıl sonra, duygusal bir çöküş yaşadım. Dış dünyanın gözünde, uluslararası bir ileri teknoloji şirketinde yönetici, çok başarılı bir iş kadınıydım. Kendim için, sevmekten ve sevimden aciz, hermafrodit olarak durumum ve cinsel işlev bozukluğum sebebiyle utançla dolu bir ucubeydim. Kendimle barışamayınca, sonunda bir psikoterapistten yardım istedim. Tarihim ve içinde bulunduğum zorlu durum ile ilgili olarak açığa çıkan her şeye, “Hayır, öyle değil” ya da “Yani?” tarzında tepkiler verdi. Ben, “Ben gerçekten kadın değilim” dediğimde, “Tabii ki öylesin. Kadın gibi görünüyorsun” derdi. “Cinsellikten tamamen vazgeçmiş olmam girdiğim her ilişkiyi mahvetti” dediğimde, “Herkesin inişleri çıkışları vardır” derdi. Başka bir terapist denedim ve benzer cevaplarla karşılaştım. Umutsuzluğum gitgide artınca, bazı arkadaşlarıma hikâyemi açtım; utanıp suskunluğa gömüldüler. Duygusal olarak acı çekiyordum, tamamen yalnız hissediyordum, çıkış yolu bulamıyordum. Kendimi öldürmeye karar verdim.

İntihar ile gerçek bir ihtimal olarak karşılaşmak benim kişisel idrakimin kanıtıydı. Klitorisimi kesen cerrahın ofisinde, benim hayatım üzerinde yarattığı dehşet ile onu zorla yüzleştirerek oldukça darmadağın bir hâlde ve dramatik bir şekilde kendimi öldürmenin hayalini kurdum. Ama acımı tamamen hayatımı ziyan etmek için değil, başka şekilde kullanmak istediğimi fark ettiğimde, öfkemi yıkıcı olarak kendime değil üretken bir şekilde dış dünyaya yöneltmek üzere bir yol bulup önemli bir dönemeci döndüm. Kendime dair daha olumlu bir farkındalık geliştirmek için kuramsal bir çerçevem yoktu. Sadece sakatlanmış ve tam mânâsıyla insan olamadığımı hissettiğimi ama iyileşmeye karar verdiğimi biliyordum. Yiyemez, uyuyamaz ve çalışamaz hâlde haftalarca duygusal bir kaosta debelendim. Cerrahlardan bana kalan doğranmış bedeni kabul edemediğim gibi kafamdaki hermafrodit

imgesini de kabul edemezdim. Kendimi Frankenstein'ın yamalı canavarı gibi görmeye ölüm aracılığı ile kaçmak arzusu arasında gidip gelen düşüncelerimin yerini öfke, kızgınlık ve hayatta kalma azmi alacaktı. Kimseye bana davranıldığı gibi davranılmasının adil ya da doğru ya da iyi olduğunu kabul edemiyordum –cinsiyetim değişti, genital organlarım kesildi, deneyimim sessizleştirildi ve görünmez hâle getirildi. İçimde kendime özel bir cehennem taşıyordum, işkencecilerimin eşliği dahi olmaksızın kendi koşullarım içinde çaresiz bir şekilde yalnızdım. Sonunda, sert, ama uzakta berrak gökyüzü ve gökkuşağının görünür olduğu bir fırtınada ayakta dururken kendimi hayal etmeye başladım. Hâlâ ıstırap içerisindeydim, ama içine saptığı acılı süreci yeniden dirilme ve doğuş üzerinden, ilerideki bir dönüşüm için çok büyük potansiyele sahip yeni bir gerçeklik hissiyatı ile hayatımı kuşatmanın bir yolu olarak görmeye başlıyordum. O zaman, diğer interseks ve trans aktivistlerin, bu hareket deneyimini acının içinden kişisel güçlenmeye doğru tarif ettiğini gördüm.²⁷

Yavaş yavaş kendime dair politikleşmiş ve eleştirel farkındalık içeren bir anlayış geliştirdim. Kız arkadaşı olduğu zamanlar olmuş ancak hiçbir zaman bir lezbiyen çevrenin yaşantısına gerçek anlamıyla katılmamış bir lezbiyen olmuştum. Gey siyaseti, feminizm, *queer* ve toplumsal cinsiyet teorisinden nerdeyse tamamen soyutlanmış hissediyordum. Gey hakları hareketinin ancak eşcinselliğin hastalık ya da bayağılık olduğunu etkili bir şekilde reddedebildiğinde ve “gey iyidir” olarak tersini iddia ettiğinde ivme kazandığı şeklindeki ham bilgiye sahiptim. Sonradan görüldüğü kadar imkânsız biçimde, ben de benzer şekilde birlikte doğduğum bedenim hasta olmadığını, sadece farklı olduğunu yani “interseks iyidir”i kanıtlamaya ant içtim. Fark ettiğimde ilk başta dehşete düştüğüm “kadın olmama” duygusunu sahiplenmeye söz verdim.

Camia arayışına girdim ve sonuçta 1992 yılının güz aylarında “*Queer Mekke*”sinde yaşayan insanların kavramsal olarak en gelişmiş, toplumsal olarak toleranslı ve siyasi olarak akıllıca bir cinsiyetli ve toplumsal cinsiyetli varoluş analizine sahip olacağı şeklindeki muğlak algıma dayanarak, San Francisco'ya taşındım. Aradığımı kısmen buldum çünkü benim Bay Area'ya gidişim canlı bir trans politik hareketinin oldukça beklenmedik şekilde ortaya çıkışına tekabül etti. Transgender Nation (TN) [Trans Millet], kimlik siyasetinin ötesine geçmeyi amaçlayan bir post-gey/lezbiyen grup olan Queer Millet [*Queer Nation*] içerisinden çıkmıştı. TN'nin eylemleri medyanın ilgisini çekti –özellikle üyeleri Amerikan Psikiyatri Derneği'nin yıllık toplantısında transseksüelliğin psikiyatrik olarak ruh hastalığı şeklinde etiketlenmesini protesto ettikleri bir “zap”²⁸ sırasında tutuklandıklarında. Transseksüel performans sanatçısı Kate Bornstein trans meselelerini eğlendirici bir şekilde San Francisco gey/lezbiyen camiasına ve bu camianın ötesine tanıtıyordu. Kadından-erkeğe (KE) konular, büyük oranda, gey bir KE aktivisti olup 1991'de HIV'e bağlı hastalıklar nedeniyle zamansız bir şekilde vefat

eden Lou Sullivan'ın çabaları neticesinde yeni bir seviyede görünürlük kazandı. Ve Leslie Feinberg'in çok satan *Stone Butch Blues* adlı yeraltı romanının ardından gelen *Transgender Liberation: A Movement Whose Time Has Come* [Trans Özgürleşmesi: Zamanı Gelen Bir Hareket] manifestosu trans sosyal adaleti ilk kez daha geniş ilerici bir politik gündem ile bağlantılandırarak önemli bir kitleye ulaşıyordu.²⁹ Aynı zamanda, akademide canlı yeni bir toplumsal cinsiyet çalışmaları dalgası ortaya çıkmıştı.³⁰ Bu ortamda, interseks aktivist ve teorisyeni Morgan Holmes kendi klitorektomisini yüksek lisans tezi için inceleyebildi ve bunu ciddi akademik bir çalışma olarak kabul ettirebildi.³¹ Susan Stryker ve Sandy Stone'un da aralarında bulunduğu açık transeksüel bilim insanları büyük üniversitelerde önemli akademik pozisyonlarda görünürdüler. Stone "*Empire Strikes Back: A Posttranssexual Manifesto*"da [*İmparatorluk Geri Geliyor: Post Transeksüel Bir Manifesto*] açık ve görünür transeksüelleri, ikili ve kalıplaşmış cinsiyet sistemini destekleyen toplumsal cinsiyet konformistleri olarak değil, "yapılandırılmış cinselliklerin yaratıcı bozumunun ve arzu yelpazesinin henüz keşfedilmemiş bir dizi örnek metnin imkânı" olarak yeniden tasvir etti.³²

Bu güçlü atmosfere, ben kendi deneyimimi taşıdım. Bornstein tarafından diğer toplumsal cinsiyet aktivistleri ile tanıştırıldığımda, baskın cinsiyet/toplumsal cinsiyet sisteminin şiddetle normatifleştiren taraflarına karşı çıkmak üzere bana nihayet bedenlerin, kimliklerin, arzuların ve cinselliklerin yeni bir tasvirini gösteren interseksliğin kültürel politikasını onlarla birlikte keşfettim. 1993 yılının sonbaharında, TM öncüsü Anne Ogborn beni New Woman Conference [Yeni Kadın Konferansı] başlıklı, transeksüel kadınların ameliyat sonrası hikâyelerini, acılarını ve sevinçlerini paylaştığı, cerrahi ile değiştirilmiş genital organlara sahip diğer kişilerle birlikte çıplak olarak özgürce yüzebildiği ve güneşlenebildiği bir hafta sonu etkinliğine davet etti. O katılımcıların çok mutlu hissederek eve döndüklerini gördüm ve aynı türden bir iyileşme deneyimini interseks insanların yaşamasını sağlamaya karar verdim.

Bir İnterseks Hareketin Doğuşu: Muhalifler ve Müttefikler

San Francisco'ya taşınmamın ardından hikâyemi ayırım gözetmeden tanıştığım herkesle paylaşmaya başladım. Bir yıl boyunca sadece kendimle ilgili açıkça konuşarak sosyal çevremdeki altı farklı transeksüel kişiden haberdar oldum -bu kişilerden ikisi tıbbın dikkatinden kaçmış olma şansına sahipti. Fark ettim ki transeksüellik nadiren görülen bir durum değildi, aksine oldukça yaygın bir durum bile olabilirdi. Bir dayanışma ağı kurmaya karar verdim. 1993 yılının yazında broşür bastırdım ve bir posta kutusu edindim. Medyada küçük duyurularla Intersex Society of North America'nın (ISNA) [Kuzey Amerika İnterseks Topluluğu] tanıtımını yapmaya başladım. Çok geçmeden Amerika Birleşik Devletleri'ndeki,

Kanada'daki ve nadiren Avrupa'daki interseks bireylerden her hafta farklı mektuplar almaya başladım. Detayları birbirinden farklı olsa da mektuplar tıbbi müdahalenin duygusal sonuçlarının dikkat çekecek derecede tutarlı bir resmini ortaya koyuyordu. Morgan Holmes: “Bedenimin geliştirebileceği her şey, bütün olasılıklar, kesilmiş klitorisimle birlikte koridordan aşağı patoloji bölümüne gitti. Kalan yanlarım ise hastane odasına iyileşmeye gitti –ben ise hâlâ iyileşiyorum.” Angela Moreno: “Bana bütün bu yapılanlar ve sessizlik ve yalan tezgâhı karşısında dehşete kapıldım. Acı ve öfke doluyum ama aynı zamanda belki de sonunda tek başıma olmadığımı inandığım için rahatlamış hissediyorum.” Thomas: “Umuyorum kısmen de olsa Amerikan Üroloji Derneği'nin benim yararına tüm yaptıklarını ödeyebilecek durumda olacağım. Sadece sigorta başvurusunun zamanı ile ilgili sıkıntım var.”

ISNA'nın birincil amacı utanç, damgalanma, yas ve öfke ile başa çıkmak, eski tıbbi kayıtlara ulaşmak ya da iyi bir psikoterapist ve endokrinolog bulmak gibi pratik meselelerde akran desteği sağlayabilecek interseks bireylerden oluşan topluluk yaratmaktır. Bu maksatla çabalarımızı bilinçli ve yaygın bir şekilde haberleştirebileceğini düşündüğüm gazetecilerle işbirliği yaptım. ISNA'yı kendi kendine yardım ve yönlendirme kurumları ile listeledim, aynı zamanda internette <http://www.isna.org> adresi ile bir görünürlük oluşturdum. ISNA bugün Kuzey Amerika'dan, Avrupa, Avusturalya ve Yeni Zelanda'ya kadar yüzlerce interseksüeli buluşturuyor. Aynı zamanda ilk olarak 1996 yılında gerçekleşen, her yıl yapılacak olan interseks buluşmasını gerçekleştirdi ve tıpkı 1993 yılında New Women Conference'ın [Yeni Kadın Konferansı] bende yarattığı gibi derin bir etki yaratarak katılımcıları harekete geçirdi.

Ancak ISNA'nın uzun vadeli ve daha temel amacı interseks bebeklere yönelik tedavi yaklaşımını değiştirmektir. Tıbbi bir neden olmadıkça (idrara yolunun tıkanması ya da idrara çıkarken acı çekme gibi) muğlak genitallere operasyon yapılmaması ve çocuklarının fiziksel farklılıklarını kabullenmeleri için ebeveynlere kavramsal araçlar sunarak duygusal destek sağlanması konularında savunuculuk yapıyoruz. Bilindik dişi/erkek ikili sisteminin dışında kalan potansiyel yeni toplumsal cinsiyetlerin ve özne pozisyonlarının gelişiminin somut örneklerini düşünmek oldukça etkileyici iken, çocuklara en rahat bir geleceği sunacağına inanıldığı için ikili cinsiyet/toplumsal cinsiyet modeli üzerinden çocukların ya kız ya erkek olarak yetişmesini savunmanın şu anda oldukça egemen olduğunun farkına vardık. Cerrahi müdahaleyi normalleştirmenin kapısını çalmadan toplumsal cinsiyet tayini konusunda savunuculuk yapmak, beden şekli ve toplumsal cinsiyet kategorisi arasında varsayılan uyumun kasten işleyişini bozan oldukça radikal bir pozisyon. Ancak, interseks bireyin bedeni üzerinde yapılacak geri dönüşü olmayan fiziksel bir zararı önleyebilecek, interseks bireyin kendi eti üzerindeki yetkisine saygı duyan ve genital his ve erotik işlevin en az üreme özelliği kadar önemli olduğunu tanıyan tek pozisyon da bu. Eğer bir interseks çocuk veya yetişkin

cinsiyetini değiştirmeye ya da bedeninde cerrahi veya hormonal bir değişiklik yapmaya karar verirse, bu karar tamamıyla saygı ile karşılanıp kişiye olanak sağlanmalıdır. Önemli olan, interseks öznelerin haklarının başkalarının rahatlığı ve hayatlarını kolaylaştırmak için ihlal edilmemesidir.

ISNA'nın uzun vadeli hedeflerine ulaşmasının başka bir ayağı ise tıbbi müdahale sonucu gerçekleşen duygusal ve fiziksel kıyımı belgelemektir. Hızlı bir şekilde genişleyen literatür (web sitemizdeki kaynakçaya bakınız, <http://www.isna.org/bigbib.html>) kırk yıl içerisinde benim ilk ameliyatımı geçirdiğimden bu yana interseksüelliğin tıbbi yönetiminin çok az değiştiğini açıkça göstermektedir. Kessler şaşkınlığını şu şekilde ifade eder: “Her yıl gerçekleşen binlerce genital operasyona rağmen tıbbi topluluklar arasında bu ameliyatların başarısının derecesi hakkında geçmiş verilerin herhangi bir analizi bulunmamaktadır.”³³ Ameliyat geçirmiş interseksüellerin “sessiz ve mutlu ya da sessiz ve mutsuz”³⁴ oldukları hakkında herhangi bir fikirleri yoktur. Ne genitaleri değiştirilmiş yetişkin interseksüellerin erotik işlevlerini geliştirecek herhangi bir araştırma gayreti ne de tıbbi müdahale nedeniyle travma geçirmiş interseks bireylerin iyileşmesi için uzmanlaşan psikoterapistler bulunmaktadır. İnterseks deneyimini yok sayan dağlar kadar tıbbi literatüre bir karşı duruş sağlayacak bu deneyimlerin etnografik bir tarifinin derlemesine başlayan ISNA'nın *Hermaphrodites with Attitude* [Özgüvenli Hermafroditler] adlı bülteni interseksüellerin kendi hikâyelerini anlatabilecekleri bir foruma dönüştü. İçinde keskin kişisel anlatıların bulunduğu bülteni akademisyenlere, yazarlara, azınlık hakları derneklerine, tıp doktorlarına (interseks bedenlerin daha farklı yönetimi konusundaki kampanyamızda fark yaratabileceğini düşündüğümüz herkese) ücretsiz olarak gönderdik.

ISNA'nın varlığı belli bir etki yaratmaya başladı. Sayısı artan interseks örgütlerinin ve interseks kimliklerinin politikleşmesine yardımcı oldu. ISNA'yı ilk düzenlemeye başladığımda, 1987'de kurulmuş ve alışılmamış cinsel farklılıklar üzerine çalışan en eski dayanışma grubu olan Turner's Syndrome Society'nin [Turner Sendromlular Topluluğu] öncülerinden biriyle buluştum. XO genetik karyotipine göre tanımlanan Turner Sendromu, dişil beden morfolojisinde işlevsiz yumurtalıklara, oldukça kısa boya sebep olurken tıp literatüründe birbirinden farklı fiziksel farklılık etiketleriyle “perdeli boyun” ve “balık ağızlı” gibi damgalanır. Bu gruptaki kadınlardan her biri kendi gibi başka biriyle tanışmanın ne kadar etkili ve hayat değiştiren bir deneyim olduğunu söyledi. Binlerce kişiye hizmet veren bu ulusal örgütün başarılarından gerçekten çok ilham aldım fakat ISNA'nın daha farklı bir odağı olmasını istedim. İnterseksüelliğin bir patoloji ya da engellilik olduğunu düşünmeye hiç de niyetli değildim; interseksüelliğin tamamıyla tıbbileştirilmesine meydan okumakla, hatta bedenlerimize yöneltilmiş şiddetin altında yatan heteronormatif varsayımları altüst etmek

için belirli etiyojilerin ³⁵ bölümlerini çapraz kesen bir pan-interseksüel kimliği politikleştirmekle çok daha fazla ilgiliydim.

ISNA'yı 1993 yılında kurduğumda böyle politik bir grup yoktu. 1988 yılında Birleşik Krallık'ta androjen-hissizlik sendromu (AHS, dişiye ait genetik morfolojiye sahip genetik olarak erkek olma hâlini üretir) olan bir kızın annesi AIS Support Group'u [AHS Destek Grubu] kurdu. Bu grup temel olarak tıbbi müdahalenin gelişmesi için lobi yaptı (daha derin vajinal derinlik sağlayacak ameliyat teknikleri, AHS'nin sıklıkla neden olabileceği osteoporoz için daha fazla araştırma yapılması) ve şu anda beş ayrı ülkede bölümleri var. Başka bir grup, K. S. ve Üyeleri, 1989'da Klinefelter Sendromu olan bir çocuğun annesi tarafından kuruldu ve bugün binin üzerinde aileye hizmet veriyor. Klinefelter Sendromu bir tane fazla X kromozomunun varlığı ile şekillenir ve oldukça eril dış genitaler, ortalamanın üstünde boy ve bir nebze uzun ve ince eklemelere neden olur. Ergenlik dönemiyle birlikte K.S. olan insanların pelvisi genişler ve göğüsleri büyür. K.S. and Associates [K.S. ve Üyeleri] ebeveynler tarafından yönetilen ve oldukça tıbbi bir anlayışa sahip bir gruptur, aynı zamanda Klinefelter Sendromuna sahip erkekler interseks durumlarıyla ilişkili olarak cinsiyet kimliği veya cinsel yönelim konusunda tartışmaya oldukça direnç göstermişlerdir.

ISNA sahneye çıktığından bu yana, tıbbi kurumlara karşı dirençli tutumu olan diğer gruplar ortaya çıkmaya başladı. 1995 yılında interseks çocuğuna dişi teşhisi konulması için yapılan tıbbi baskıyı reddeden bir anne Ambiguous Genitalia Support Network'ü [Muğlak Genital Destek Ağı] kurdu. Bu ağ, interseksüellerin ebeveynlerini birbiriyle tanıştırmak için mektup arkadaşlığı üzerinden destek ilişkileri geliştirilmesi için cesaretlendirdi. 1996 yılında, interseks çocuğunun penisinin alınarak dişi tayin edilmesini reddeden bir başka anne akran danışmanlığı ve tıbbi bilgi için Hermaphrodite Education and Listening Post'u (HELP) [Hermafrodit Eğitim ve Dinleme Postası] kurdu. Bu ebeveyn-eksenli grupların hiçbiri yaptıkları işi açıkça politik terimlerle ifade etmemişlerdir. Yine de, çalışma alanı oldukça dar bir şekilde tanımlanmış ebeveyn-eksenli ya da hizmete yönelik bu grupların etkisi olmasa ISNA'nın savunuculuğu bu şekilde politik analiz ve eylem içeremezdi. AHS Destek Grubu artık hem yetişkinler hem de ebeveynler arasında yaygın, en son bültenlerinde belirtildiği gibi,

ISNA'ya yönelik ilk izlenimimiz onların, tıbbin desteğini kazanmak için belki de biraz fazla kızgın ve militan olmasıydı. Fakat, söylemeliyiz ki, [ISNA'nın, Kessler, Fausto-Sterling ve Holmes'ün yazdığı interseksüelliğin politik analizlerini] okuyunca interseksüelliğin ataerkil tedavisi ile ilgili feminist kavramlarının ilginç ve anlamlı olduğunu hissettik. Her şeye karşın, interseks insanların hayatları, genital görünüşlerinin kültürel olarak onaylanmaması üzerine damgalanması ile [ki böyle olmaması gerekir] onların deneyimini cinsel insanlar olarak değiştirmektedir. ³⁶

Başka militan gruplar da belirmeye başladı. 1994 yılında, Alman Interseksüeller hem The Workgroup on Violence in Pediatrics and Gynecology'yi [Pediatri ve Jinekoloji'deki Şiddet Çalışma Grubu] hem de The Genital Mutilation Survivors' Support Network'ü [Genital Sakatlamaya Uğrayanlar Destek Ağı] kurdu ve Hijra Nippon, interseks aktivistleri Japonya'da temsil etmeye başladı.

İnterseks kurumların görece küçük topluluklarının dışında, ISNA'nın çalışmaları müttefiklerden ve muhaliflerden oluşan karmaşık bir yamalı bohça yarattı. *Queer* aktivistler, özellikle trans aktivistler, interseks hareketine cesaret, öneri ve de lojistik destek sağladılar. Bir eylem grubu olan Transsexual Menace [Transseksüel Tehdit], kendilerine Hermaphrodites with Attitude [Özgüveni Hermafroditler] diyen militan bir interseksüel gruba 1996 yılındaki Boston'da Amerikan Akademi Pediatri'sinde düzenlenen eylemi planlamada ve yürütmede yardım etmiştir; bu eylem modern tarihte kamusal alandaki ilk interseks protestosu olarak kayda geçmiştir.³⁷ ISNA da yeni oluşmuş bir birlik olan GenderPAC'a -alışılmışın dışında kalan toplumsal cinsiyet ifade biçimlerine ayrımcılığa karşı lobi faaliyetleri yürüten ulusal trans organizasyonlar birliği- davet edilmiştir. National Gay and Lesbian Task Force [Ulusal Gey ve Lezbiyen Görev Gücü] gibi daha ana akım gey ve lezbiyen örgütleri de interseks mücadelesinin, politik gündemlerinin bir parçası olmasını istedi. Trans ve lezbiyen/gey gruplar interseks politik aktivizmi konusunda oldukça destekleyicilerdi çünkü farklı kimliklerin tıbbileştirilmesinin bir sosyal kontrol aracı olmasındaki benzerlikleri görüyorlar ve -özellikle transseksüeller- kişinin kendi bedenine ne olacağı hakkında bilgiye dayalı bir rıza gösterme yetisini yok sayan tıbbi bir söylemin içerisinde faillik talep eden mücadelemizle empati kuruyorlardı.

Profesyonel tıp derneklerindeki gey/lezbiyen grup toplantıları ve özel ilgi grupları ISNA'nın gündemine oldukça açtı. GLB-Tıp adlı internet tartışma grubunda bir fizikçi şöyle yazdı:

Cherly Chase'in paylaşımları -dürüstçe söylemeliyim ki şokun etkisi azaldıktan sonra- TEDAVİ EDİLMİŞ OLANLARIN kendilerinin iyi bir şekilde tıbbi müdahale görmediklerini düşünmekte haklı olabileceklerini fark etmemi sağladı. Bu çok önemli bir konu. Gey bir erkek ve bir insan olarak yetişkin hayatımda kendi doğal hâlimi bulmak, başkalarının benim nasıl olmam gerektiği hakkındaki varsayımlarından kurtulmak için çok mücadele ettim. Fakat, şükürler olsun ki, onların kararları hiçbir zaman cerrahi olarak bana zorla kabul ettirilmeye çalışılmadı!

Bazı hususlarda halihazırdaki interseks tedavi protokollerindeki psikolojik ilkelerin oldukça anlamsız olmasından ötürü New York's Mount Sinai Hastanesi'ndeki Bill Byne ile başlayarak *queer* psikiyatristler ISNA'yı desteklemekte oldukça çabuk davrandılar. Bu protokoller çeşitli

cinsel farklılıklardan dolayı oluşan zor duygusal durumların iyileştirilmesinden ziyade bu durumları daha da kötüleştirmek için hazırlanmış gibi gözüküyorlardı. Bu psikiyatristlerden bazıları problemi, kendi mesleki yeterlilik alanlarının gerekçesiz istilasını olan -hatta cerrah ve endokrinologların da biyomedikalden ziyade psikososyal bir alan olduğunu kabul ettiği- cerrahi ve endokrinolojik bir hâkimiyet alanı olarak görüyorlardı.

ISNA toplumsal meşruiyet içinde yeri olan, intersekslerin sesinin yorumlanamayacağı ve duyulamayacağı yerlerde onların adına konuşabilecek interseks olmayan yandaş bir ağ ile incelikli bir şekilde dostluğunu ilerletti. Çünkü intersekslerin interseksüellik hakkında söyleyeceklerinin sağlam bir itici gücü vardı, sempatik temsiller hoş karşılanıyordu; özellikle intersekslere yardımcı olmak interseksüelliğe tıbbi olmayan bir dilde yeni bir çerçeve kazandırdı. Bazı toplumsal cinsiyet teorisyenleri, bilimi eleştiren feministler, tıp tarihçileri ve antropologlar interseks aktivizmini anlamakta ve desteklemekte oldukça hızlılardı. ISNA'nın doğuşundan yıllar önce, feminist biyolog ve bilimsel çalışmalar alanında akademisyen Anne Fausto-Sterling, interseksüellik konusunda entelektüel olarak bilimsel pratiklere kuşku duyarak bu bilimsel pratiklerin toplumsal cinsiyetin erkek egemen inşasının sürekli kılınmasını mümkün kıldığını yazmıştı. Böylelikle ISNA'nın başlangıçtaki dostlarından biri oldu.³⁸ Aynı şekilde, sosyal psikolog Suzanne Kessler interseksüellerin tedavi alanında uzmanlaşan cerrahlar hakkında çok başarılı bir etnografik çalışma hazırladı. Onlarla yaptıkları birkaç "üretim" hakkında konuştuktan sonra, o da, interseks aktivizminin güçlü destekleyicilerinden biri oldu.³⁹ Sadece hermafroditizm üzerine değil aynı zamanda farklı potansiyel formlardaki tehlike barındırmayan, alışılmamış şekillenmelerin de yıkıcı bir şekilde normalleştirme itkiyle tıbbi müdahaleye maruz kalması (örneğin: yapışık ikizler) üzerine çalışmaları olan bilim tarihçisi Alice Dreger de özellikle destekleyiciydi. Fausto-Sterling, Kessler ve Dreger her biri ayrı ayrı interseksüelliğin kültürel olarak şekillenen tıbbi tedavisini analiz eden ve hastalara zararlı olduğu için eleştiren çalışmalarını yayımlayacaktı.⁴⁰

İnterseksüelliğin tıbbileştirilmesine karşı çıkmak için yardım eden müttefikler özellikle önemliydi çünkü ISNA, interseks bebeklerin tedavisi için siyaseti belirleyen ve aslında ameliyatları yürüten tıp uzmanlarıyla doğrudan ve çatışmacı olmayan bir iletişim kurma fikrini yararsız buldu. Clinton yönetiminin ilk sağlık bakanı, aynı zamanda uzun yıllardır interseks bebeklerle çalışan bir pediatrik endokrinolog olan Joycelyn Elders, sağlık hizmetlerine feminist bir bakış açısı olmasına ve ISNA'nın sık sık tekrarlanmış önerilerine rağmen, intersekslerin kendileri hakkındaki kaygılarını önemsemedi.⁴¹ Bir başka pediatri uzmanı bir internet tartışmasında intersekslik üzerine görüşlerini şu şekilde bildirdi: "Bence bütün bu mesele mantıkdışı... [İnterseks koşulların tedavisinin tıbbi kararları hakkında] öneride bulunmak bir şekilde zalimce ya da keyfi, küçük düşürücü, cahilce ve yanlış

yönlendirilmiş... [ISNA'nın] bu iddialarını yaygınlaştırmak basit bir şekilde yanlış ve umarım bu [online doktor ve bilim insanı grubu] onları körü körüne kabul etmez." Yine aynı internet tartışma ortamındaki başka biri onun için bunun ne demek olduğunu tam anlamıyla retorik bir soru ile sordu: "Düşman kim? Sağlık kurumunun düşman olduğunu düşünmüyorum. Dişi/erkek hegemonyasını ne zamandan beri biz kurduk?" *New York Times* dergisinde ISNA üzerine yazılan bir makalede kendisinden alıntı yapılan bir cerrah bizi "yobazlar"⁴² olarak aşağılarken, ISNA sempaticianları pediatri, üroloji, genital plastik cerrahi ve endokrinoloji alanlarındaki mesleki toplantılarda interseks aktivizmi üzerinde yapılan gergin ve savunmacı tartışmalara dair oldukça fazla hikâye paylaşıyorlardı. Amerikan Pediatri Akademisi toplantısında düzenlenen Hermaphrodites with Attitude protestolarına cevaben basına şu açıklamayı yapmaya kendilerini mecbur hissettiler: "Akademi, interseksüellerin duygusal, bilişsel ve bedensel imajının gelişimi konusu ile son derece ilgilenmektedir ve inanıyoruz ki başarılı genital ameliyat bu sorunları en aza indirmektedir." Sonraki protestolar 1997 yılı için planlandı.

İnterseksüellerin hakikat iddialarına direnişlerinin kökleri tıp kurumunun derinliklerinde yatar. ISNA sadece en bilimsel pratiklerin içine oturmuş normativist önyargıları eleştirmiyor, aynı zamanda interseks bebeklere yönelik beden ve toplumsal cinsiyet arasındaki ilişkinin geleneksel anlayışını bozan bir tedavi protokolünü savunuyordu. Ancak ISNA'nın tavrı, tıp doktorlarına kişisel düzeyde bir tehdit oluşturmaktaydı: Doktorların -en iyi ihtimalle farkında olmadan, en kötü ihtimalle kasıtlı inkâr yoluyla- hastalarının hiçbir zaman tamamıyla iyileşemeyeceği yoğun bir zarara neden olarak kariyerlerini geçirdiklerini ima etmekteydi. ISNA'nın bu tavrı bütün bir tıp alt uzmanlık alanının dayandığı varsayımları yıkmakla tehdit etmekteydi. Böylelikle, bir sürü cerrahın teknik olarak zorlukla yapacağı etkileyici işlerini yapabilmesini tehlikeye atmaktaydı. Melissa Hendricks, dört dörtlük bir beceriyle büyük bir fallusun içerisine bir klitoris oyabilen Dr. Gearhart'ın iş arkadaşları arasında cerrahi bir "sanatçı" olarak tanındığını söyler.⁴³ Birden fazla ISNA üyesi aslında cerrahların genital bölgeleri ücretsiz olarak ameliyat ettiklerini keşfetti. Tıp kurumunun cinsiyet değişimine ve ebeveynleri interseks çocuklarından kurtarma itkisine ve bu konudaki kendi otoritesine düşkünlüğü o kadar kuvvetliydi ki sağlık hizmetlerini esasen yöneten kapitalist modele aldırmaaksızın kahramanca müdahaleler gerçekleştiriyordu.

ISNA'nın pozisyonuna karşı çıkmak için böylesine derin ve karşılıklı olarak birbirini güçlendiren nedenler varken interseks sağlık uzmanlarının bizi kulak ardı etmesi hiç de şaşırtıcı değildi. 1997 Nisan ayına kadar bunun tek istisnası ürolog Justine Schober idi. 1996 yılındaki ISNA interseks buluşması kaydını izledikten ve HELP ve AHS Destek Grubu'ndan başka bilgiler aldıktan sonra pediatrik ameliyatlar üzerine yeni bir ders kitabında teknoloji

“biz [cerrahların] ve ebeveynlerin düzgün görünüşlü çocuklara sahip olma ihtiyacımızı tatmin edebilecek” bir noktaya ulaşmış olsa da, “biz cerrahların ... çözüm üretemeyeceği” problemlerin var olduğunu kabul etmenin zamanı geldiğini” belirtti. “Psikososyal uyumda başarı, cinsiyet atama ve genitoplastinin esas hedefidir. Ameliyatlar ebeveynleri ve doktorları rahat ettirir, fakat danışmanlık da insanları rahat ettirir ve geri dönülmez değildir.”⁴⁴

Bir yandan KAİT tıp kurumlarıyla iletişim kurmaya devam ederken (ve konuşmayı reddeden doktorların kapalı kapılarının dışında kalan protestoları desteklemeye devam ederken), belki de halihazırdaki etkinliklerimizden en önemlisi kamusal alandaki algıları değiştirmek için verdiğimiz mücadeledir. Kitle iletişim araçlarını, interneti ve müttefik ve yandaşlarımızla büyüyen ağıımızı interseksüelliğin yaygınlığından ve tıbbi tedavinin interseks bireylerde neden olduğu yoğun ızdıraptan toplumun genelinin farkında olması için kullanarak interseks çocukların ebeveynlerinin çocukları doğduğunda halihazırda interseks hareketinden haberdar olmuş olabilecekleri bir ortam yaratmayı amaçlıyoruz. Umuyoruz ki bu şekilde bilgilendirilmiş ebeveynler gereksiz genital operasyonlar ve gizlilik üzerine kurulu olan tıbbi baskıya daha rahat karşı koyabilecek ve cerrahi bir tiyatro sahnesinde kendilerini bulmak yerine akran danışmanlığı grubu ve danışmanlığı ile kendi yollarını bulabileceklerdir.

Birinci Dünya Feminizmi, Afrika'daki Klitorektomi ve İnterseks Genital Sakatlaması

“Tıpkı başkalarının bulunduğu konuma meydan okuduğumuz gibi önce kendi bulunduğumuz konumu keşfetmeli ve o konuma meydan okumalıyız.”
—Salem Mekuria, “Afrika'da Kadın Sünnetleri”

Amerika Birleşik Devletleri ve diğer sanayileşmiş Batı toplumlarında, son zamanlarda, klitorisi ve dışı genital bölgesinin diğer kısımlarını çıkararak geleneksel Afrika'daki pratikler yoğun medya ilgisinin ve feminist aktivizminin odağıydı. “Kadın sünneti” hüsnütabinin yerini politik anlam yüklenen “kadın genital sakatlanması” (KGS) terimi almıştı. Amerika Birleşik Devletleri'nde intersekslere uygulanan benzer ameliyatlar ise böyle bir ilginin odağı olmadı- aslında, bu iki genital kesme şeklini birbirine bağlama girişimleri oldukça çeşitli dirençlerle karşılaştı. Birinci dünya feministlerinin ve ana akım medyanın geleneksel Afrika pratiklerine nasıl yaklaştıklarını incelemek ve bu yaklaşımı Kuzey Amerika'daki interseks genital sakatlamasına (İGS) verdikleri tepkiyle karşılaştırmak, birinci dünya bağlamında, ırk, cinsiyet ve sömürgecilik ideolojileriyle interseks deneyimini etkin bir şekilde sessizleştiren ve görünmez kılan bilim arasındaki girift etkileşimleri açığa çıkarıyor. Böylelikle, interseks genitalinin kesimi itaatsiz bir et üstüne normallığı empoze etmek için bir diğer gizil

mekanizma, arzuların potansiyel anarşisini ve baskıcı heteronormatif yapıların içindeki özdeşleşmeleri sınırlandıran bir araç hâline geliyor.

1994 yılında, *New England Journal of Medicine* adlı dergi Afrika'da genital ameliyatların neden olduğu fiziksel zararı anlatan makaleyi klitorektominin bir insan hakkı ihlali olduğunu ifşa eden editör yazısı ile birlikte ele aldı. Ancak Berkeley'de California Üniversitesi'ndeki medikal antropolog Lawrence Cohen ve iki ISNA üyesi tarafından tıbbileştirilmiş Amerikan klitorektominin sebep olduğu zararlar hakkında detaylarıyla yazılmış yazıya bir cevap vermeyi reddetti.⁴⁵ Medyanın giderek artan ilgisine karşı, 1996 Ekim ayında Kongre, Federal Kadın Genital Sakatlamasının Yasaklanması Yasası'nı geçirdi, ancak yasada interseks bedenlerin “düzeltmesi” için yapılan tıbbi klitorektomi yasaklamadan özellikle muaf tutuldu. Kanun tasarısının esas yazarı, eski kongre üyesi Patricia Schroeder, ISNA üyelerinden ve Brown Üniversitesi Tıp Fakültesi Profesörü Anne Fausto-Sterling'den kanun tasarısının dilinin yeniden biçimlendirilmesini talep eden birçok mektup aldı ve kendisi hepsini görmezden geldi. Boston Globe'un Afrikalı KGS hakkında pek çok farklı yazı kaleme alan köşe yazarı Ellen Goodman ISNA'ya cevap veren birkaç gazeteciden biridir: Bana 1994 yılında “İtiraf etmeliyim ki bu durumun farkında değildim,” “Cesaretinize hayran kaldım” diye yazdı. Ancak, Amerika'daki benzer uygulamalardan hiç bahsetmeden köşesinde düzenli olarak Afrikalı KGS hakkında yazmaya devam etti. 1995 yılı Ekim ayındaki KGS üzerine köşe yazılarından birinin umut verici bir başlığı vardı: “Burada Olduğuna İnanmak İstemiyoruz”. Ancak köşe yazısı sadece üçüncü dünya ülkelerinden Amerika Birleşik Devletleri'ne göç eden ve kendi yerel kültürlerinin pratiği olarak kızlarına klitorektomi uygulayan göçmenleri tartışıyordu.

Amerika Birleşik Devletleri'nde anti-KGS aktivizmi yürüten klitorektomiye maruz kalmış Afrikalı göçmen kadınlar, tıbbileştirilmiş klitorektomiye muhalif intersekslerin fikirlerine açıkken ve bizimle diyalog hâlinde iken, Afrikalı KGS üzerine çalışan birinci dünya feministleri ve kuruluşları bizi tamamiyle görmezden geldi. Bildiğim kadarıyla, iletişime geçilmiş birçok anti-KGS grubu arasından sadece iki tanesi interseks aktivistlerinin defaatle ilettikleri önerilere bir karşılık verdi. 1982'den beri düzenli olarak dünya üzerindeki kadın genital sakatlaması istatistiklerini listeleyen Fran Hosken, bana “biyolojik istisnalarla ilgilenmiyoruz” diyen kısa ve özlü bir not yazdı.⁴⁶ Bir diğer anti-KGS kurumu olan Forward International, Alman interseksüel Heike Spreitzer'in mektubunu “oldukça ilginç” bulduğunu, ancak onların çalışmalarının sadece “genç kızlar üzerinde zarar verici kültürel ve geleneksel uygulama olarak gerçekleştirilen kadın genital sakatlaması”na odaklandığını, bu sebeple yardımcı olamayacaklarını bildiren bir cevap verdi. Forward International'ın Spreitzer'e verdiği cevabın da kanıtladığı üzere, birçok birinci dünya anti-KGS aktivisti anlaşılan

Afrikalıların “zarar verici kültürel ve geleneksel pratikleri” olduğunu değerlendirirken, bizim modern sanayileşmiş Batı'mızda daha iyi bir şeye sahip olduğumuzu sanıyorlar. Bizim aydınlanmanın, ilerlemenin ve hakikatin üst anlatılarına bağlanan bilimimiz var. Genital kesime, bu kültürel benlik algılamasını desteklediği ölçüde göz yumulur.

Robin Morgan ve Gloria Steinem, *Ms.* dergisinin 1980 yılının Mart ayındaki sayısında “The International Crime of Genital Mutilation” [Uluslararası Genital Sakatlama Suçu] başlıklı çığır açan makaleleriyle KGS hakkındaki birinci dünya feminist analizlerin gidişatını belirledi.⁴⁷ Bir tekzip okurları uyarır: “Bu sözcükleri okumak acı verici. Bizim en korkunç imgelemimiz kadar uzak ve kadınların cinsel özgürlüğünün reddi kadar yakın olan hayatın gerçeklerini tarif ediyor.” Editörlerin düşündüğü *Ms.* okuyucularının büyük bir olasılıkla genital sakatlanma acısını derginin kapakları arasından uylukları arasına kadar deneyimlemeleridir. Klitorektominin okurla esas ilişkisi liberal Batılı öznenin en çok el üstünde tuttuğu tutkusu “özgürlüğünün” kaybedilmesinin örneklendirilmesi, yabancı hayatın bir gerçeği olarak sunulmasıdır. Makaleyle birlikte bacaklarını sağ tarafında tam olarak görünmeyen bir kadının omuzları üstüne açmış olan Afrikalı bir kızın fotoğrafı yayımlanmıştır. Solunda ise klitorektomi ritüelini henüz gerçekleştirmiş olan ve ustura ağzını tutan ebenin eli gözükmektedir. Kızın yüzü -ağız açık, gözleri şişkin- acının bir maskesi gibidir. Bu kapak üzerinden on beş yıldan fazla geçse de, Afrika'daki pratiklere karşı Batılı imgeler çok az değişti. “Amerikalılar bu yıl çok korkunç bir keşifte bulundu” manşetiyle, arkadan tutulmuş Kenyalı bir kızın görünmeyen ellerin genitalini kestiği iki sayfalık fotoğraflarıyla *Life* dergisi 1997 yılının Ocak ayında okuyucularını bilgilendirdi.⁴⁸ 1996 yılında Pulitzer Fotoğraf Ödülü bir diğer Kenyalı klitorektomi tasvirine gitti.⁴⁹ Togo'dan klitorektomiden kaçtıktan sonra Amerika Birleşik Devletleri'ne başarılı bir iltica başvurusu yapan Fauziya Kassindja'nın ardından, ülkesinde çekilen KGS fotoğrafları sayısı birden hızla yükseldi.⁵⁰

Bu temsillerin hepsi sanayileşmiş Batı'yı çevreleyen benzer tıbbi pratikleri sessizleştirmeye yararken Afrika'daki klitorektomiye karşı çok derinden işleyen bir ötekileştirmeyi açığa çıkarır. “Onların” genital kesimi barbarca bir ritüeldir, “bizimki” ise bilimseldir. Onları çirkinleştirir, bizimki anormali güzelleştirir. Genital kesim temsilinin sömürgeci alt metni, interseks ameliyat imgeleri ile Afrikalı KGS imgelerini yan yana koyduğunuzda çok da kesin olarak gözüktür. Kuzey Amerikalı interseks çocuklar üzerinde klitoral ameliyatların nasıl yapılması gerektiğini anlatan tıp kitapları, genitaleri sadece interseks kişiden değil bedenin kendisinden de bağlantısını koparıp her zaman çok yakın çekim genital görüntüsü ile resimler. Tüm beden görüntülerinde ise gözler her zaman karartılmıştır. Amerikan dergilerinde, klitorektomiye maruz kalan Amerikan kızın gözünün karatılması gerekli

görülürken (böylelikle gizliliğini korumak ve izleyicinin bu küçük düşürücü görüntüdeki kişiyi tanımasını engellemeye yardımcı olmak için) klitorektomiye maruz kalmış olan Afrikalı kızın gözlerinin karartılmasına neden gerek görülmez?⁵¹

Birinci dünya feminist söylemi, klitorektomiye sadece Afrika'da “başka bir yere” yerleştirmez, bunun yanı sıra zamansallıkta “başka bir zamana” yerleştirir. *Atlantic Monthly* dergisinin Afrika'daki klitorektomi uygulamaları hakkındaki güncel makalesi şunu öne sürer: “Amerikan tıp mesleği klitorektomi gerçekleştirmeyi on yıllar önce bıraktı” ve dergi o tarihten bu yana bunun tem tersini söyleyen ISNA'nın editöründen gelen mektubu yayımlamayı reddetti.⁵² Akademik yayıncılar da bu davranışa en az popüler yayıncılar kadar yatkın. Güncel *Deviant Bodies [Sapkın Bedenler]* antolojisinde, görsel sanatçı Susan Jahoda'nın “Theatres of Madness” [Deliliğin Tiyatroları] adlı makalesi, 19. ve 20. yüzyıldaki “cinsellik, üreme, aile hayatı ve 'kadınsal bozukluklar’ı tasvir eden malzemeleri yan yana koyuyor.⁵³ Jahoda, 20. yüzyılın tıbbi klitorektomi uygulamalarını açıklamak için 1980 yılının Temmuz ayında *Ms.* dergisine Morgan ve Steinem'e cevaben yazılmış bir mektubu alıntılar. Mektubun bir yaşlı bakımevinde hemşire yardımcısı olarak çalışan yazarı, bakımını yaptığı kırk kadından beşinin genital bölgesinde garip yara izleri gördüğünde kafasının karıştığını söyler: “Sonra sizin makalenizi okudum.... Aman Tanrım! Neden? Kim onların orgazm olmasını engellemeye karar verdi? Kim onları böyle bir süreçten geçmeye mecbur bıraktı? Bilmek istiyorum. Bu bir moda mıydı? Yoksa bir ‘durumu’ düzeltmek miydi? Bu sözde medeni ülkenin böyle bir muamele için nasıl bir kriteri olduğunu bilmek istiyorum. Ve bu durum Amerika Birleşik Devletleri'nde ne kadar yaygın?”⁵⁴ Jahoda'nın bu mektubu seçmesi, tıbbileştirilmiş Amerikan klitorektomi meselesini açığa çıkarırken, genital kesimi şu anda hepsi ileri yaşta olan kadınların çok uzun zaman önce yaşadıkları bir deneyim olarak geçmişte güvenli bir mesafede konumlandırır.

Jahoda günümüz Amerika Birleşik Devletleri'nde de süregelen klitorektomi pratiklerini mükemmel bir şekilde yorumlama fırsatının kelimenin tam anlamıyla üzerinden atlayıp geçmiştir. İki ay öncesinde, *Ms.*'in 1980 Nisan sayısında, feminist biyologlar Ruth Hubbard ve Patricia Farnes de Morgan ve Steinem'e cevap vermişti:

Klitoridektomi pratiklerinin sadece üçüncü dünyada değil ... burada, Amerika Birleşik Devletleri'nde de sözde genital muğlaklıkları “plastik cerrahi” ile “düzeltme” yönteminin bir parçası olarak kullanıldığına okuyucularımızın dikkatini çekmek isteriz. Çok az insan bu yöntemin rutin olarak bütün klitoris ve destekleyici sinirlerin çıkarılmasını içerdiğini (diğer bir deyişle tamamıyla klitoridektomi) olduğunu fark etmiştir. Uzun bir makalede [Johns Hopkins interseks uzmanı John] Money ve iki iş arkadaşı şunu yazar: Üç yaşındaki bir kız çocuğu klitoridektomiye maruz kalacaktı ki... Kuzey Afrikalı kızların kendi klitoridektomileri hakkında

söylediklerinden farklı olarak kendisinin *doktorların onu aynı diğer kız ve kadınlara benzer yapacağı* (bizim vurgumuz) konusunda çok iyi bilgilendirilmeliydi. Fakat bu tarihe değin, ne Money ne de onu eleştirenler klitoridektominin kızların gelişimi üstünde etkisi üzerine bir araştırma yapmadı. Yine de, bu durumun genç birer kadın olarak psikososyal gelişimlerine ve kimlikleriyle kurdukları ilişkiye bir etkisi olmasını herkes kesinlikle bekler.⁵⁵

Farnes ve Hubbard'ın günümüz Amerika Birleşik Devletleri'ndeki tıbbileştirilmiş klitorektominin öngörülü feminist teşhiri tamamıyla unutulurken, meseleye emniyetli bir yerden yaklaşan “yerel” klitorektomi çalışmalarında çok ciddi bir artış görüldü. Klitorektominin coğrafi, zamansal ve kültürel uzaklığı tarzındaki kavramsallaştırmalar, birinci dünya feminist hareketini başkalarının sosyal ilişkilerine sömürgeci bir yaklaşımla yöneltirken, kendi evinde sosyal adaleti engelleyen çalışmalar yapmasına neden oldu.⁵⁶

Feminizm kendisinin kadına yönelik şiddeti çevreleyen sessizliğin maskesini düşürmekle ilgilendiğini iddia eder. Tıbbi interseks yönetimi ise, kadının acısını ve kadının cinselliğini cinsiyetçi bir şekilde değersizleştirme üzerine kurulu farklı bir tür şiddet biçimidir. Doktorlar küçük bir penisle bir erkek çocuğu olarak büyümeyi, klitorisi ve yumurtalıkları olmayan bir kız çocuğu olarak büyümekten daha kötü bir alternatif olarak görür; interseks bedenleri buna uygun olarak cinsiyetlendirir ve onları tayin ettikleri cinsiyetlerin mevcut kültürel normları desteklemesi için kesip biçerler. Bu tıbbi müdahaleler sınırı geçen birçok bedeni güvenli bir şekilde kadın olarak etiketlenebileceği ve her kadının yüzleşmek zorunda olduğu çok farklı sosyal kontrol biçimine maruz kalabileceği tek bir beden biçimine dönüştürüyor. Neden peki birçok birinci dünya feministi interseksüelliği boş bir bakışla karşılıyor?

Irkçı ve sömürgeci bir bakış açısıyla klitorektominin birinci dünyada sadece yabancıların uygun öznelerle uyguladığı bir pratik olarak görülmesinin yanı sıra birinci dünya feminist söyleminin gücüne güç kattığı “kadın” kategorisinin sağlamlığını sarstığı için de interseksüeller, ana akım feminizmin desteğini almakta oldukça zorluk yaşıyor. Toplumsal cinsiyet ve beden arasında kurulu olduğu varsayılan ilişkiyi sorguluyor ve bazı bedenlerin nasıl da dişi/erkek ikili sistemine uygun olmadığını gösteriyoruz. Judith Butler'ın görüşüne göre kültürel olarak inşa edilmiş farklılıkların ve iktidarın doğallaşmasına ve somutlaşmasına imkân tanıyan -interseks olarak duygusal olarak cisimleştirdiğimiz- “cins” gerçeğinin aslında “baştan aşağı toplumsal cinsiyet” olduğunu biliyoruz.⁵⁷ Sessiz kalmayı reddederek sadece bedenlerin tıbbi yönetiminin değil, aynı zamanda yaygın bir şekilde paylaşılan düzgünce vücut bulmuş dişi özneliğe dair feminist varsayımların dayandığı temelleri *queer*'leştiriyoruz. Normatif olarak dişi ya da normatif olarak kadın olmadığımız müddetçe feminist düşüncenin uygun özneleri olamayacağız.

Egemen toplumun, geleneksel feminizmin ve daha birçok kimlik temelli muhalif sosyal hareketin birey olma durumu hakkındaki kurumsal varsayımlarını açığa çıkaran postyapısalcı kültürel çalışmalarda, bilimin istenmeyen özneleri ve feminizmin uygunsuz özneleri olan politikleşmiş interseks aktivistler olarak yer almak ve postyapısalcı kültürel çalışmalarla dostluk geliştirmek gibi bir amacımız var. Ayrıca *genderqueer*'lerin kimlik, arzu ve bedenin istediği biçimlerde yer alabileceği yaşanabilir yeni sosyal alanlar biçimlendirme gayretini destekliyoruz. 1990 yılında Suzanne Kessler şunu belirtmiştir: "Gerçek bir toplumsal değişimin mümkünatı sınırsız olabilir", eğer toplumsal cinsiyet yönetimi üzerine uzmanlaşan tıp doktorları ve biliminsanları şunu tanımlayabilseydi: "Sonunda, ve her zaman, insanlar toplumsal cinsiyete dayalı kavramlar üzerine kurulu olan toplumsal cinsiyeti ve toplumsal yapıyı inşa edebilirler... Genital muğlaklığı doğal bir seçenek olarak kabul etmek, tıp doktorlarının genital muğlaklığın 'düzeltmesinin' bebeğin hayatına tehlike oluşturmasından ötürü değil fakat bebeğin kültürüne tehdit oluşturduğu için gerçekleştiği gerçeğini kabullenmesini gerektirecektir."⁵⁸ Bu sırada, interseksüellerin kendilerinden bir şey duyulmamıştı, doktorların ya da kültürün diğer üyelerinin yaptıkları işin anlamını ve etkisini sorgulaması için çok küçük bir neden vardı. Bir interseks aktivistin karşı çıkışının belirmesi her şeyi değiştirir.

Bu makalenin yapısına ve içeriğine yaptığı büyük katkılardan dolayı Susan Stryker'a çok teşekkür ediyorum.

¹ Hermafrodit terimi aslında interseks aktivizminin karşı çıktığı bir terimdir. Yazar da bu tıbbi terime eleştirel yaklaşanlardandır. Makalenin başlığı Intersex Society of North America'nın (ISNA) [Kuzey Amerika Interseks Topluluğu] erken dönem aktivizmine gönderme yapmaktadır. Bu dönemde topluluk interseks bireyleri yargılayan ve marjinalleştiren tıbbi terminolojiyi stratejik olarak kullanmıştır. Buradaki amaç kendilerine karşı kullanılan dili sahiplenerek o dilin interseks bireyler üzerinde kurduğu iktidara son vermektir. *Hermaphrodites with Attitude* aynı zamanda topluluğun 1995-2005 arasında çıkardığı düzenli yayının da adıdır.

² Bu makalenin İngilizcesi 1998 yılında "Hermaphrodites with Attitude: Mapping the Emergence of Intersex Political Activism" başlığıyla *GLQ: A Journal of Lesbian and Gay Studies* dergisinde yayımlanmıştır ve dergimizde Duke University Press'in ve yazarın izniyle yayımlanmaktadır. Yazara ve yayınevine desteklerinden dolayı teşekkür ederiz. Makalenin İngilizce versiyonu için bkz. Bo Laurent, "Hermaphrodites with Attitude: Mapping the Emergence of Intersex Political Activism," in *GLQ: A Journal of Lesbian and Gay Studies*, Volume 4, no. 2, pp. 189-211..

³ Claude J. Migeon, Gary D. Berkovitz, ve Terry R. Brown, "Sexual Differentiation and Ambiguity", *Wilkins: The Diagnosis and Treatment of Endocrine Disorders in Childhood and Adolescence* içinde, ed. Michael S. Kappy, Robert M. Blizzard ve Claude J. Migeon (Springfield, Ill.:Charles C. Thomas, 1994), 573-715.

⁴ Lalitha Raman-Wilms ve diğerleri, "Fetal Genital Effects of First-Trimester Sex Hormone Exposure: A Meta Analysis", *Obstetrics and Gynecology* 85 (1995):141-148.

⁵ Anne Fausto-Sterling, *Body Building: How Biologists Construct Sexuality* (New York: Basic Books, yakında çıkacak).

⁶ İngilizcesi dimorphism olan terim bir türün iki farklı forma aynı anda sahip olması anlamına gelir.

⁷ Judith Butler, *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity* (New York: Routledge, 1990), [Türkçesi: *Cinsiyet Belası*, çev. Başak Ertür (İstanbul: Metis Yayınları, 2008)]; Thomas Laqueur, *Making Sex: Body and Gender from the Greeks to Freud* (Cambridge, Mass.:Harvard University Press,1990).

⁸ Suzanne Kessler ve Wendy McKenna, *Gender: An Ethnomethodological Approach* (New York: John Wiley and Sons, 1978).

⁹ Psödohermafrodizm herhangi bir organizmanın bir cinsin temel karakteristikleriyle doğduğu fakat gonad dokusundan (yumurtalık ya da testis) beklenmeyecek şekilde ikincil cinsin karakteristiklerini de taşıdığı durumlara denir. Terimin İngilizcesi pseudohermafrodizm'dir.

¹⁰ Alice Domurat Dreger, "Doubtful Sex: Cases and Concepts of Hermaphroditism in France and Britain, 1868-1915", (Ph.D. diss., Indiana University, 1995); Alice Domurat Dreger, "Doubtful Sex: The Fate of the Hermaphrodite in Victorian Medicine." *Victorian Studies* (Bahar 1995):336-370; Alice Domurat Dreger, "Hermaphrodites in Love: The Truth of the Gonads," *Science and Homosexualities*, ed. Vernon Rosario (New York: Routledge, 1997), 46-66; Alice Domurat Dreger, "Doctors Containing Hermaphrodites: The Victorian Legacy," *Chrysalis: The Journal of Transgressive Gender Identities* (Güz 1997):15-22.

¹¹ Hugh Hampton Young, *Genital Abnormalities, Hermaphroditism, and Related Adrenal Diseases* (Baltimore: Williams and Wilkins, 1958), 269.

¹² Age.,139-42.

¹³ Howard W. Jones Jr. ve William Wallace Scott, *Hermaphroditism, Genital Anomalies, and Related Endocrine Disorders* (Baltimore: Williams and Wilkins, 1958), 269.

¹⁴ John Money, Joan G. Hampson, ve John L. Hampson, "An Examination of Some Basic Sexual Concepts: The Evidence of Human Hermaphroditism," *Bulletin of the Johns Hopkins Hospital* 97 (1955):301-319; John Money, Joan G. Hampson, ve John L. Hampson, "Hermaphroditism: Recommendations Concerning Assignment of Sex, Change of Sex, and Psychologic Management," *Bulletin of Johns Hopkins Hospital* 97 (1955):284-300; John Money, *Venuses Penuses* (Buffalo: Prometheus, 1986).

¹⁵ Robert M. Blizzard, "Lawson Wilkins," Kappy ve diğerleri, *Wilkins*, xi-xiv.

¹⁶ Suzanne Kessler, "The Medical Construction of Gender: Case Management of Intersexual Infants," *Signs: Journal of Women in Culture and Society* 16 (1990):3-26.

¹⁷ J. Dewhurst ve D. B. Grant, "Intersex Problems," *Archives of Disease in Childhood* 59 (1984):1191-1194; Anita Natarajan, "Medical Ethics and Truth-Telling in the Case of Androgen Insensitivity Syndrome," *Canadian Medical Association Journal* 154 (1996):568-570; Tom Mazur, "Ambiguous Genitalia: Detection and Counseling," *Pediatric Nursing* (1983):417-422; F. M. E. Slijper ve diğerleri, "Neonates with Abnormal Genital Development Assigned the Female Sex: Parent Counseling," *Journal of Sex Education and Therapy* 20 (1994):9-17.

¹⁸ Milton T. Edgerton, "Discussion: Clitoroplasty for Clitoromegaly due to Adrenogenital Syndrome without Loss of Sensitivity (by Nobuyuki Sagehashi)," *Plastic and Reconstructive Surgery* 91 (1993):956.

¹⁹ Melissa Hendricks, "Is It a Boy or a Girl?" *Johns Hopkins Magazine*, November 1993, 10-16.

²⁰ John F. Stecker ve diğerleri, "Hypospadias Cripples," *Urologic Clinics of North America: Symposium on Hypospadias* 8 (1981):539-544.

²¹ Jeff McClintock, "Growing Up in the Surgical Maelstrom," *Chrysalis: The Journal of Transgressive Gender Identities* (Güz 1997):53-54.

²² Ç.n.: Büyük anlamına gelen tıbbi terim.

²³ Robert E. Gross, Judson Randolph, ve John F. Crigler, "Clitorectomy for Sexual Abnormalities: Indications and Technique," *Surgery* 59 (1966):300-308.

²⁴ Ç.n.: Metinde geçen İngilizce orijinal tıbbi terimler sırasıyla şöyle: *Clitoroplasty, clitoral reduction, clitoral recession*

²⁵ Joseph E. Oesterling, John P. Gearhart, ve Robert D. Jeffs, "A Unified Approach to Early Reconstructive Surgery of the Child with Ambiguous Genitalia," *Journal of Urology* 138 (1987):1079-1084.

²⁶ Ç.n.: İdrar deliğinin, penis ucu yerine daha geride bir noktada olması.

- ²⁷ Kira Triea, "The Awakening," *Hermaphrodites with Attitude* (Kış 1994):1; Susan Stryker, "My Words to Victor Frankenstein above the Village of Chamounix: Performing Transgender Rage," *GLQ* 1 (1994):237–254.
- ²⁸ Ç.n.: Gey Aktivistler İttifakı (*Gay Activists Alliance*) tarafından geliştirilen, siyasetçileri halkın karşısında eşcinsel hakları ile ilgili konuşmaya zorlayan ve sıkıştıran bir eylem taktiğine verilen isim.
- ²⁹ Leslie Feinberg, *Stone Butch Blues* (Ithaca, N.Y.: Firebrand, 1993); Leslie Feinberg, *Transgender Liberation: A Movement Whose Time Has Come* (New York: World View Forum, 1992).
- ³⁰ Örneğin bakınız: Judith Butler, *Bodies That Matter: On the Discursive Limits of "Sex"* (New York: Routledge, 1993); Butler, *Gender Trouble*; Laqueur, *Making Sex* ve Julia Epstein ve Kristina Straub, yay. haz., *Body Guards: The Cultural Politics of Gender Ambiguity* (New York: Routledge, 1991).
- ³¹ Morgan Holmes, "Medical Politics and Cultural Imperatives: Intersexuality Beyond Pathology and Erasure" (Master tezi, York University, Toronto, 1994).
- ³² Sandy Stone, "The *Empire* Strikes Back: A Posttranssexual Manifesto," Epstein ve Straub, *Body Guards* içinde, 280–304, alıntı:269.
- ³³ Suzanne Kessler, *Lessons from the Intersexed* (New Brunswick, N.J.: Rutgers University Press, yakında çıkacak).
- ³⁴ Robert Jeffs, Ellen Barry, "United States of Ambiguity," içinden alıntı, Boston *Phoenix*, 22 November 1996, 6–8, alıntı:6.
- ³⁵ Ç.n.: Etiyoloji, diğer adıyla nedenbilim, tıpta hastalık ve patolojilerin neden ve değişkenlerini araştırmaktadır.
- ³⁶ AIS Support Group, "Letter to America," *ALIAS* (Bahar 1996):3–4.
- ³⁷ Barry, "United States of Ambiguity," 7.
- ³⁸ Anne Fausto-Sterling, "The Five Sexes: Why Male and Female Are Not Enough," *The Sciences* 33, no. 2 (Mart/Nisan 1993):20–25; Anne Fausto-Sterling, *Myths of Gender: Biological Theories about Women and Men*, 2. baskı (New York: Basic Books, 1985), 134–141.
- ³⁹ Kessler, "The Medical Construction of Gender"; Suzanne Kessler, "Meanings of Genital Variability," *Chrysalis: The Journal of Transgressive Gender Identities* (Güz 1997):33–38.
- ⁴⁰ Anne Fausto-Sterling, *Building Bodies: Biology and the Social Construction of Sexuality* (New York: Basic Books, forth- coming); Kessler, "Meanings of Genital Variability"; Alice Domurat Dreger, *Hermaphrodites and the Medical Invention of Sex* (Cambridge, Mass.: Harvard University Press, forthcoming).
- ⁴¹ "Dr. Elders' Medical History," *New Yorker*, 26 Eylül 1994:45–46; Joycelyn Elders ve David Chanoff, *From Sharecropper's Daughter to Surgeon General of the United States of America* (New York: William Morrow, 1996).
- ⁴² Natalie Angier, "Intersexual Healing: An Anomaly Finds a Group," *New York Times*, 4 February 1996, E14.
- ⁴³ Hendricks, "Is It a Boy or a Girl?" 10.
- ⁴⁴ Justine M. Schober, "Long Term Outcomes of Feminizing Genitoplasty for Intersex," *Pediatric Surgery and Urology: Long Term Outcomes* içinde, yay. haz. Pierre Mouriquant (Philadelphia: W. B. Saunders, forthcoming).
- ⁴⁵ Patricia Schroeder, "Female Genital Mutilation," *New England Journal of Medicine* 331 (1994):739–740; Nahid Toubia, "Female Circumcision as a Public Health Issue," *New England Journal of Medicine* 331 (1994):712–716.
- ⁴⁶ Patricia Schroeder, "Female Genital Mutilation," *New England Journal of Medicine* 331 (1994):739–740; Nahid Toubia, "Female Circumcision as a Public Health Issue," *New England Journal of Medicine* 331 (1994):712–716.
- ⁴⁷ Robin Morgan and Gloria Steinem, "The International Crime of Genital Mutilation," *Ms.*, Mart 1980, 65–67ff.

⁴⁸ Mariella Furrer, "Ritual Agony," *Life*, Ocak 1997, 38-39.

⁴⁹ Pulitzer Prize Board, "Feature Photography: Stephanie Welsh," 1996. Bakınız: <http://www.pulitzer.org/winners/1996/winners/works/feature-photography/>.

⁵⁰ Celia Dugger, "U.S. Grants Asylum to Woman Fleeing Genital Mutilation Rite," *New York Times*, 14 Haziran 1996, A1; Celia Dugger, "New Law Bans Genital Cutting in the United States," *New York Times*, 12 Ekim 1996, 1; Furrer, "Ritual Agony."

⁵¹ Dugger, "U.S. Grants Asylum"; Salem Mekuria, "Female Genital Mutilation in Africa: Some African Views," *Association of Concerned African Scholars Bulletin* (Kış/Bahar 1995): 2-6.

⁵² Linda Burstyn, "Female Circumcision Comes to America," *Atlantic Monthly*, Ekim 1995, 28-35.

⁵³ Susan Jahoda, "Theatres of Madness," *Deviant Bodies*, ed. Jennifer Terry and Jacqueline Urla (Bloomington: Indiana University Press, 1995), 251-76.

⁵⁴ Editöre mektup, *Ms.*, Haziran 1980, 12.

⁵⁵ Ruth Hubbard ve Patrica Farnes, Editöre Mektup, *Ms.*, Nisan 1980, 9-10.

⁵⁶ Seble Dawit ve Salem Mekuria, "The West Just Doesn't Get It," *New York Times*, 7 Aralık 1993, A27.

⁵⁷ Butler, *Gender Trouble*, 8.

⁵⁸ Kessler, "Medical Construction of Gender," 25.